

Fra Teater Avantgarden, BIT Teatergarasjen og Black Box Teater.

Den viktigste endringen i kulturpolitikken i perioden kom fra og med Statsbudsjettet 2009, og medførte på den ene siden en tilskuddsøkning fra Staten. Økningen sammenfalt på den andre siden med at tidligere tilskudd til Nettverk for Scenekunst (NfSK) falt bort, og vi mistet samtidig muligheten til å søke Norsk kulturråd om prosjektmidler. Den reelle økningen var altså relativt lav. De programmene teatrene innehar en unik posisjon mellom det frie feltet og institusjonene. Det er viktig at vår kompetanse, våre nettverk nasjonalt og internasjonalt og vår rolle som nasjonale scenekunstkuratorer gis enda bedre muligheter for å jobbe til beste for norsk scenekunst og vårt publikum.

Viktigste endringer mht tilskudd fra stat og kommuner

- Økninger over generell lønns- og prisstigning over statsbudsjettet
- Økninger over generell lønns- og prisstigning over kommunebudsjettene
- Men: Nettverk for scenekunst lagt ned 2008, programmidlene delt på de tre teatrene.
- Og: Søknadsmuligheter over Norsk kulturråd falt bort 2009

Hva har viktigste endringer betydd for vårt virkeområde

- Større forutsigbarhet i programmeringen
- Tidligere involvering i co-produksjoner¹ med norske og internasjonale partnere, og dermed bidra til å utvikle og styre diskursene innenfor våre felt.
- Styrke de faglige tilbud til kompaniene vi til enhver tid arbeider med.

Den lille reelle økningen, supplert med økninger fra Bergen, Trondheim og Oslo Kommune, har gjort oss i stand til å operere med noe større forutsigbarhet enn før. Vi kan altså operere med en mer seriøs planleggingshorisont enn tidligere, noe som er av største nødvendighet i forhold til både norske og internasjonale partnere: institusjoner, kompanier og festivaler. Antallet co-produksjoner er økt betraktelig, både nasjonalt og internasjonalt. Dette har bidratt til å plassere norsk scenekunst på det internasjonale kartet både gjennom kvalitetsøkning og mer intensiv profilering fra vår side i de internasjonale nettverk vi er knyttet til.

Programmerende teatre og det unike ved dem

De programmerende teatrene TAG, BIT og BBT forvalter i dag en helt sentral og spesifikk funksjon i det vide rommet mellom det frie feltet og institusjonsteatrene. Vi har nasjonale og internasjonale nettverk av kunstnere, dramaturger, fagfolk og bransjeaktører som har vært bygget opp over lang tid.

Samtidig er vi med små og fleksible enheter i stand til å gi kunstnere i det frie scenekunstheltet produksjonsbetingelser de ikke kan få andre steder, først og fremst ved å tilby kunstnerne en stor grad av kontroll over deres egne produksjonsmidler, noe som medfører et større eierskap både til produksjonene og til institusjonene de produseres ved og presenteres av, hvilket igjen hever produksjonenes kvalitet i vesentlig grad. Dette er unikt i norsk teater, og det krever en kompetanse som har vært opparbeidet i dialog med det frie scenekunstheltet gjennom 25-30 år.

¹ Co-produksjon innebærer at teatrene stiller produksjonslokaler, budsjett, kunstnerisk og annen rådgivning til disposisjon. I tillegg kommer naturligvis personell, salg og markedsføring, teknikk med mer.

De fleste av kompaniene som i dag arbeider under Norsk kulturråds basisfinansieringsordning co-produseres og presenteres i dag ved de tre programmerende teatrene, og alle disse kompaniene har nettopp opparbeidet seg den posisjon de har i dag, nasjonalt og internasjonalt gjennom årelange samarbeid med våre tre institusjoner.

Samtidig er de tre programmerende teatrene unike i sin tverrestetiske tilnærming til produksjon og programmering. I motsetning til de nasjonale institusjonene er vi ikke forpliktet av et spesifikt mandat om å forvalte en spesifikk sjanger – vi står fritt til å programmere teater, dans, performance, billedkunst og musikkprosjekter ut i fra en kuraterende grunntanke, utelukkende med fokus på kunstnerisk kvalitet og relevans, politisk så vel som estetisk.

De programmerende teatrene tilbyr i dag den kunstneriske kvalitet og autonomi som er nødvendig for å hevde seg i det internasjonale scenekunstheltet. Vårt nettverk i dag består i høy grad av tilsvarende institusjoner og festivaler, som arbeider med en kuraterende grunntanke, som ikke har faste ensembler, men som er programmerende og co-produserende scener.

Norge står i dag sterkt innenfor denne diskursen, norske scenekunstgrupper hevder seg internasjonalt og våre programmerende teatre oppfattes som internasjonale prestisjearenaer. Situasjonen er en helt annen enn f.eks. i vårt naboland Sverige der det ikke finnes noen formidrende og co-produserende arena mellom de frie scenekunstgruppene og institusjonsteatrene. Vi tilbyr en unik kombinasjon av institusjonell legitimitet, kunstnerisk kredibilitet, autonomi og fleksibilitet som skal til for å hevde seg innenfor dette internasjonale feltet.

Veien videre for de programmerende teatre

Nettopp av disse grunnene er det viktig at de programmerende teatrene opprettholdes som autonome institusjoner, og at vår programmeringsøkonomi styrkes. De tre programmerende scenene kunne i enda sterkere grad enn i dag utgjøre en samlet nasjonal arena for fri scenekunst, men det gis i dag ingen økonomiske incentiver for samarbeid mellom våre tre institusjoner – eksempelvis er det for TAG og BIT like mye kostnader knyttet til å presentere et arbeid fra BBT som fra en av våre internasjonale partnere.

Resultatene etter 2009 har – til tross for begrensede midler – vært formidable. Norske kompanier har blitt co-produsert av oss og blitt formidlet ut i våre internasjonale nettverk. Norske scenekunstnere nyter stor respekt over hele verden.

I en årrekke har vi ønsket å styrke det nasjonale scenekunstheltet. De tre programmerende teatrene ønsker å utvikle det lokale og nasjonale scenekunstmiljøet, og det gjøres best ved å være i stadig dialog med scenekunstheltet rundt oss og det internasjonale feltet. Vi er arenaene som har de største kontaktflater internasjonalt.

Konklusjon

Økningen i våre rammetilskudd over Statsbudsjettet siden 2009 har langt på vei bidratt til å tydeliggjøre vår funksjon og våre oppgaver. Dette er imidlertid bare ett skritt på veien for å skape en ordentlig presentasjons- og co-produksjonsplattform for fri scenekunst i Norge. For at vår funksjon skal kunne oppfylles i større og bedre grad enn i dag bør vi kunne tilby et enda sterkere nasjonalt og internasjonalt program, og det oppnår vi gjennom å kunne tilby flere og bedre co-produksjonsavtaler til kompaniene vi arbeider med.

Med vennlig hilsen

Teater Avant Garden v/ Per Ananiassen
BIT Teatergarasjen v/ Sven Åge Birkeland
Black Box Teater v/ Jon Refsdal Moe